

เค้าโครงผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน	นายอาทิตย์ รุ่มพนาธรรม	
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง	นักวิชาการสิทธิมนุษยชน	ระดับ
		ปฏิบัติการ

๑. ข้อผลงาน การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน กรณีกล่าวอ้างว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓

๒. บทนำ/สภาพปัญหาหรือความสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกรูปแบบ เพื่อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน และมีหน้าที่และอำนาจอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอาจแบ่งภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ภารกิจในการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักรถึงความสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน (Respect) รวมถึงการกำหนดให้มีหลักประกันทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้สิทธิทั้งหลายที่ได้รับการรับรองไว้สามารถเกิดผลได้อย่างจริงจัง (Fulfill) ๒) ภารกิจในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protect) ทั้งในมิติของการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน และในมิติของการแก้ไขเยียวยากรณีเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นแล้ว

การรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือจากผู้ที่พบเห็นเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนชาวไทย รวมถึงบุคคลต่างด้าวที่มาพำนักระยะในราชอาณาจักรไทย หรือคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ โดยเรื่องร้องเรียนที่ได้รับจากผู้ร้องหรือผู้แจ้งนั้น เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนถึงบริบทหรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของสังคมไทย ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ได้เป็นอย่างดี และเป็นภาพสะท้อนถึงความมีอยู่ของหลักประกันทั้งหลายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และความเป็นพลเมืองไทย ดังนั้น ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจากเรื่องร้องเรียน จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ปัจเจกชน กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือในเชิงระบบ เพื่อให้ทันต่อ

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในบริบทของสังคมปัจจุบัน เพราะหลักการสำคัญประการหนึ่งของสิทธิมนุษยชนคือ “ความเป็นพลวัต (Dynamic)” ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของสังคม

การดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีความสำคัญและมีขั้นตอนกระบวนการที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นระเบียบเดิมที่ใช้บังคับก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะช่องทางและรูปแบบของการร้องเรียน ตามหลักเกณฑ์ของระเบียบใหม่นั้น ได้ลดวิธีการและเงื่อนไขเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ที่ประสงค์จะส่งเรื่องร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือขอให้ดำเนินการอื่นใด แต่ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนที่จะต้องดำเนินการให้เรื่องที่ร้องเรียนมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงพอต่อการเสนอความเห็นให้เกิดกระบวนการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เข้ารับการประเมินได้รับมอบหมายในการตรวจเรื่องร้องเรียนและจัดทำความเห็นเพื่อให้เกิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคคล กลุ่มบุคคล ชนชั้น รวมถึงการดำเนินการให้มีการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในเชิงระบบ โดยได้ตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนที่ได้รับมอบหมาย ทั้งจากบุคคล หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงด้วยวิธีการใด ๆ ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อทำความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

(๑) รับเรื่องร้องเรียนไว้เป็นค่าวังเพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑)

(๒) รับเรื่องร้องเรียนไว้ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓)

(๓) รับเรื่องร้องเรียนไว้ดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปัญหาตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ ประกอบระเบียบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๘

นอกจากนี้ หากเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ผู้เข้ารับการประเมินก็จะเสนอความเห็นให้ส่งเรื่องไปยังองค์กรอิสระนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ ประกอบระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๙ และประกาศองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการรับส่งเรื่องระหว่างองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

(๔) ไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้ดำเนินการเนื่องจากเป็นเรื่องที่เข้าเหตุต้องห้ามมิให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๙ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ ซึ่งในกรณีนี้แม้จะไม่ได้เป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องโดยตรง แต่ก็เป็นการคุ้มครองสิทธิในมิติอื่น ๆ เช่น ป้องกันสิทธิของบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจถูกร้องเรียนกลั่นแกล้งโดยไม่เป็นธรรม ป้องกันมิให้เรื่องที่ไม่มีมูลเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบเป็นต้น

๓. หลักวิชาการ/แนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

การดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่มีการร้องเรียนหรือแจ้งมาด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ตรวจสอบหรือขอให้ดำเนินการอื่นใด โดยในการตรวจสอบ การแสวงหาข้อเท็จจริง และการทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนเพื่อเสนอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับนั้น จะต้องมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เพียงพอ มีเหตุผลที่เหมาะสม มีการอ้างอิงหลักสิทธิมนุษยชนและแนวคิดหรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการทำความเห็นของผู้เข้ารับการประเมิน ซึ่งได้แก่หนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม หลักการสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (แม้ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคี) กฎหมายภายในของประเทศไทย มติคณะรัฐมนตรี ข้อตกลงความร่วมมือต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน และแนวความเห็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑ หนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามได้แก่ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ผู้เข้ารับการประเมินได้รับมอบหมายในฐานะเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน)

- (๑) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR)
- (๒) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR)
- (๓) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC)
- (๔) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW)
- (๕) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประดิษฐ์หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ยำยศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment of Punishment : CAT)
- (๖) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)
- (๗) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญ โดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance : CED)
- ๓.๒ หลักการสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) หรือข้อกำหนดแมนเดลา (Mandela Rules) อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของบุคคลไร้สัญชาติ ปี ๒๐๐๗ อนุสัญญาว่าด้วยการลดภาระเรื่องสัญชาติ ปี ๒๕๓๔ เป็นต้น
- ๓.๓ กฎหมายภายในของประเทศไทย มติคณะรัฐมนตรีและข้อตกลงความร่วมมือ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ผู้เข้ารับการประเมินได้รับมอบหมาย ในฐานะเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน)
- (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- (๒) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร/สัญชาติ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรมในคดีอาญา เป็นต้น
- (๓) มติคณะรัฐมนตรี และข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ด้านสิทธิมนุษยชน

๓.๔ แนวความเห็นที่เกี่ยวข้อง (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องและได้นำมาประกอบการพิจารณา
ดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ผู้เข้ารับการประเมินได้รับมอบหมายในฐานะเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน)

(๑) แนวคิดนิจฉัย ความเห็น ข้อเสนอแนะและมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 เช่น ข้อเสนอแนะ รายงานผลการตรวจสอบ ความเห็นและมติต่อเรื่องร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ความเห็นการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ
 ที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ แนวคิดสิทธิมนุษยชนและบทบาทหน้าที่ของรัฐในการเคารพสิทธิ (Respect) การคุ้มครอง
 สิทธิ (Protect) และการทำให้สามารถเข้าถึงสิทธิ (Fulfill) ของประชาชน ในฐานะที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีหนึ่งสืบ
 สัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

๔. สรุปสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตรวจ
 และเชิงหาข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๕ เรื่อง ๙๗ ประเด็น และทำ
 ความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนดังกล่าวภายใต้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้รับจากผู้ร้อง ผู้เสียหาย บุคคล หรือ
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นว่า เรื่องที่ร้องเรียนมีมูลและสมควรรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ
 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร เช่น รับไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน รับไว้
 ดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รับไว้ศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ ฯลฯ รวมถึงดำเนินการประสาน
 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

ในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนตามที่ได้รับมอบหมายของผู้เข้ารับการประเมิน
 มีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนในสาระสำคัญของเรื่องที่ร้องเรียน
 ซึ่งประกอบด้วยชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องหรือผู้แจ้ง (กรณีเป็นการร้องเรียนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว) พฤติกรรม
 ที่ก่อความเสียหายต่อสิทธิมนุษยชน และความประسنค์ของผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้ง

(๒) พิจารณาความมีส่วนได้เสียในเรื่องร้องเรียนของเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน

(๓) ตรวจสอบความจำเป็นเร่งด่วนของเรื่องร้องเรียนในมิติต่าง ๆ

(๔) แสวงหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนว่าเรื่องที่ร้องเรียนนั้น
 เป็นเรื่องที่มีมูลอันสมควรได้รับการตรวจสอบหรือไม่ อย่างไร ซึ่งได้ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง

และพยานหลักฐาน เช่น สອบถามทางโทรศัพท์/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ มีหนังสือสอบถามบุคคลหรือหน่วยงาน ลงพื้นที่เพื่อพบบุคคลหรือหน่วยงาน สืบค้นร่องรอยจากสื่อออนไลน์ ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สອบถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ สອบถามจากผู้ร้อง/ผู้เสียหาย เป็นต้น

(๕) ตรวจสอบเรื่องที่ร้องเรียนว่ามีมูลตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างหรือไม่

(๖) ตรวจสอบเรื่องที่ร้องเรียนเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนประเทวดี

(๗) ตรวจสอบเรื่องที่ร้องเรียนว่ามีเหตุต้องห้ามไว้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้พิจารณาหรือไม่

(๘) ปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนพร้อมด้วย ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการดำเนินการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินกระบวนการส่งเสริมหรือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หรือไม่รับไว้ดำเนินการ แล้วแต่กรณี

(๙) เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติต่อความเห็นของเรื่องร้องเรียนแล้ว ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องร้องเรียนจะดำเนินการตามมติตั้งกล่าว ดังนี้

(๙.๑) ส่งเรื่องพร้อมความเห็นและมติไปยังสำนัก/ส่วนงานที่เกี่ยวข้องภายใต้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๙.๒) ส่งเรื่องพร้อมความเห็นและมติไปยังหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาตามหน้าที่และอำนาจ โดยเมื่อผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ผู้เข้ารับการประเมิน จะสรุปผลเสนอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อโปรดทราบหรือพิจารณาต่อไป

(๙.๓) แจ้งผลการดำเนินการ และ/หรือผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ

๔. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

นายอาทิตย์ รัมพนาธรรม ผู้เข้ารับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการในทุกขั้นตอนแต่เพียงผู้เดียว โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐

๕. ผลงานในส่วนที่ผู้เสนอเป็นผู้ดำเนินการ/ปฏิบัติ

นายอาทิตย์ รัมพนาธรรม ผู้เข้ารับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการตามที่ได้ระบุรายละเอียดไว้ในข้อ ๔ ทุกขั้นตอน ทั้งการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และความซัดเจนในสาระสำคัญของเรื่องร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประกอบการท่าความเห็นเรื่องร้องเรียน การทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนตามแบบที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด การนำเสนอข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน และความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และซึ่งจงต่อ

ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน) รวมตลอดถึงดำเนินการแจ้งสำนัก/ส่วนงานภายในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ร้องเพื่อทราบ และ/หรือเพื่อดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนนั้น ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่ามีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว ดังนี้

๗.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมจำนวนทั้งสิ้น ๕๕ เรื่อง ๙๑ ประเด็น^๑ และสามารถดำเนินการจนแล้วเสร็จทุกเรื่อง/ประเด็น ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยแบ่งประเภทของการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๗.๑.๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๔ ประเด็น ได้แก่

(๑) เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เกิดการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย (ถ้ามี) รวมจำนวน ๑๘ เรื่อง ๒๑ ประเด็น ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่ ๙๒/๒๕๖๓ ที่ ๑๕๒/๒๕๖๓ ที่ ๑๕๖/๒๕๖๓ ที่ ๑๗๙/๒๕๖๓ ที่ ๑๙๗/๒๕๖๓ ที่ ๒๑๖/๒๕๖๓ ที่ ๒๖๕/๒๕๖๓ ที่ ๒๖๗/๒๕๖๓ ที่ ๒๗๙/๒๕๖๓ ที่ ๓๒๕/๒๕๖๓ ที่ ๓๓๑/๒๕๖๓ ที่ ๓๔๗/๒๕๖๓ ที่ ๓๔๙/๒๕๖๓ ที่ ๔๐๔/๒๕๖๓ ที่ ๔๙๗/๒๕๖๓ ที่ ๔๙๔/๒๕๖๓ และที่ ๔๕๗/๒๕๖๓

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติรับไว้ดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง และเรื่องที่ส่งให้องค์กรอิสระอื่นดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖^๒ และมาตรา ๓๓^๓ ประกอบระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

^๑ เรื่องร้องเรียนหนึ่ง ๆ อาจมีหลายประเด็น และแต่ละประเด็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจมีมติแตกต่างกัน

^๒ มาตรา ๖ ใน การปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการการเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

๗๖๗

^๓ มาตรา ๓๓ ใน การปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้ผู้รัฐและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

แห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการลงทะเบียนสิทธิ民ุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๐ รวมจำนวน ๒๓ เรื่อง ๒๕ ประเด็น ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่ ๘๕/๒๕๖๓ ที่ ๙๗/๒๕๖๓ ที่ ๙๙/๒๕๖๓ ที่ ๑๐๔/๒๕๖๓ ที่ ๑๒๙/๒๕๖๓ ที่ ๑๓๔/๒๕๖๓ ที่ ๑๔๑/๒๕๖๓ ที่ ๑๕๒/๒๕๖๓ ที่ ๑๖๔/๒๕๖๓ ที่ ๑๗๐/๒๕๖๓ ที่ ๑๘๗/๒๕๖๓ ที่ ๑๙๕/๒๕๖๓ ที่ ๒๐๖/๒๕๖๓ ที่ ๒๑๒/๒๕๖๓ ที่ ๒๓๔/๒๕๖๓ ที่ ๒๔๕/๒๕๖๓ ที่ ๒๕๕/๒๕๖๓ ที่ ๒๖๘/๒๕๖๓ ที่ ๒๗๙/๒๕๖๓ ที่ ๒๘๗/๒๕๖๓ ที่ ๒๙๗/๒๕๖๓ ที่ ๓๐๗/๒๕๖๓ แล้วที่ ๓๑๗/๒๕๖๓

๓) เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิ民ุษยชนแห่งชาติมีมติไม่รับไว้ดำเนินการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิ民ุษยชนแห่งชาติ หรือเป็นเรื่องที่มีเหตุต้องห้ามมิให้รับไว้พิจารณาตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิ民ุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิ民ุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนสังคม

« ข้อ ๑๙ เรื่องร้องเรียนใดที่คณะกรรมการเห็นว่าควรได้รับการดำเนินการแก้ไขโดยหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง คณะกรรมการอาจส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวให้หน่วยงานนั้นพิจารณาแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดก็ได้ สำนักงานอาจขอทราบผลการดำเนินการแก้ไขตามวรคหนึ่ง และแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบหรือพิจารณาต่อไปแล้วแต่กรณี »

« ข้อ ๑๙ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องร้องเรียนโดยอยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นตามมาตรา ๖ ให้สำนักงานดำเนินการตามดiction กรรมการต่อไป

๖ มาตรา ๓๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการรับเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำนิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิ民ุษยชน

(๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว

(๖) เป็นเรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการลงทะเบียนสิทธิ民ุษยชน เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

(๗) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ตรวจสอบการลงทะเบียนนักเรียน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๗ รวมจำนวน ๓๑ เรื่อง ๓๙ ประเด็น ได้แก่ เรื่องร้องเรียน ที่ ๘๔/๒๕๖๑ ที่ ๘๙/๒๕๖๑ ที่ ๘๘/๒๕๖๑ ที่ ๙๗/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๗/๒๕๖๑ ที่ ๑๑๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๒๑/๒๕๖๑ ที่ ๑๒๙/๒๕๖๑ ที่ ๑๓๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๔๑/๒๕๖๑ ที่ ๑๔๗/๒๕๖๑ ที่ ๑๕๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๖๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๗๕/๒๕๖๑ ที่ ๑๗๙/๒๕๖๑ ที่ ๑๘๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๙๔/๒๕๖๑ ที่ ๑๙๙/๒๕๖๑ ที่ ๒๐๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๑๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๒๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๓๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๔๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๕๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๖๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๗๔/๒๕๖๑ ที่ ๒๘๔/๒๕๖๑ และที่ ๒๙๔/๒๕๖๑

๗.๑.๒) การประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกรณีจำเป็นเร่งด่วนตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการลงทะเบียนนักเรียน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๕ วรรคสาม จำนวน ๒ เรื่อง/ประเด็น ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่ ๘๘/๒๕๖๑ และที่ ๙๙๗/๒๕๖๑

๗.๑.๓) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติให้ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงระบบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

“ข้อ ๑๗ ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนได้มีลักษณะตามมาตรา ๓๙ ให้เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนทำความเห็นเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาไม่รับไว้เป็นคำร้อง

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนอาจทำความเห็นเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องร้องเรียนได้ไว้เป็นคำร้องดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ข้อเท็จจริงไม่เพียงพอต่อการพิจารณาและไม่สามารถติดต่อผู้ร้องได้ ทั้งการพิจารณาต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๒) เรื่องที่ผู้ร้องประสงค์ขอถอนเรื่องร้องเรียน ทั้งนี้ การถอนเรื่องร้องเรียนดังมีหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้องประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาแล้ว และไม่ปรากฏหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

(๔) เรื่องที่ผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการตรวจสอบ

(๕) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๗.๒

“ข้อ ๑๕ วรรคสาม ในกรณีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอาจกระทำได้ด้วยวิธีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน หรือการประสานกับบุคคลอื่นใดในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ร้องให้เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนดำเนินการได้โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและเหมาะสมแก่กรณี รวมทั้งต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อมิให้เกิดผลกระทบที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง หรือผู้เกี่ยวข้อง

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓)^{*} จำนวน ๔ เรื่อง/ประเด็น ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่ ๙๗/๒๕๖๓ ที่ ๑๘๗/๒๕๖๓ ที่ ๓๐๗/๒๕๖๓ และที่ ๓๔๗/๒๕๖๓

๗.๒ เชิงคุณภาพ

ในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ได้รับมอบหมายนั้น ผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการ จนเป็นผลสำเร็จในเชิงคุณภาพ ดังนี้

(๑) ผู้เข้ารับการประเมินได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและดำเนินการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนได้อย่างเพียงพอจากแหล่งที่น่าเชื่อถือสำหรับใช้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ

(๒) ความเห็นของผู้เข้ารับการประเมินที่มีต่อเรื่องร้องเรียน ได้รับความเห็นชอบในสาระสำคัญ จากคณะกรรมการด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กว่าร้อยละ ๙๕

(๓) หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงได้ดำเนินการตามความเห็นของ ผู้เข้ารับการประเมินซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ของผู้ร้องหรือผู้เสียหายตามเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า จากผลสำเร็จของการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ได้รับ มอบหมายนั้นจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะต้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงการใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ และเป็นอย่างที่หน่วยงานอื่นของรัฐที่อาจเข้ามา เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง ซึ่งจะสามารถพิจารณาดำเนินการ ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ร้องได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

๘.๑ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียน และความเห็นที่มีต่อเรื่องร้องเรียนนั้น จะเป็นประโยชน์และเป็นการอำนวยความสะดวกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้อง (กรณีรับไว้เป็นคำร้อง)

๘.๒ หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงสามารถดำเนินการตรวจสอบและแก้ไข ปัญหาให้แก่ผู้ร้องหรือผู้เสียหายได้อย่างเหมาะสม (กรณีรับไว้ดำเนินการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน)

* มาตรา ๒๖ (๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

๔.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถนำผลจากการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปประกอบการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๔.๔ เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบ แสวงหาข้อเท็จจริง และทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนที่มีลักษณะทำงานเดียวกันต่อไป

๔.๕ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน การเฝ้าระวัง และติดตามเหตุการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน การซึ่งแจงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค

จากการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ได้รับมอบหมายตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการพบว่า มีความยุ่งยาก และพบปัญหาอุปสรรคทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่อาจทำให้การดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนขาดประสิทธิภาพและไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนี้

๙.๑ ความยุ่งยากของการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนที่ได้รับมอบหมาย

๑) เมื่อongจากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นผลมาจากการลักษณะและโครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่นับวันจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงส่งผลให้เกิดความยุ่งยากต่อเจ้าหน้าที่ในการที่จะสามารถแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่สมควรได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างเหมาะสม

๒) ด้วย “สิทธิมนุษยชน” นั้น เป็นเรื่องของการรับรองหรือคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เศรษฐภาพและความเสมอภาคของบุคคลตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน (ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ซึ่งมีการรับรองหรือคุ้มครองไว้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในการตรวจสอบและทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนจึงมักประสบปัญหาความยุ่งยากในส่วนของการตรวจสอบเพื่ออ้างอิง “ประเภทของสิทธิมนุษยชน” โดยเฉพาะหากเป็นประเด็นการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแล้ว ยังจำเป็นต้องทราบบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับร่องและมีเป็นจำนวนมาก

๓) ตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงนิยามของคำว่า “ละเมิดสิทธิมนุษยชน” แต่ให้เป็นคุลพินิจของเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการด้านการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากการละเมิดทางอาญาที่มีการกำหนดนิยาม ลักษณะ และองค์ประกอบของการกระทำละเมิดไว้ชัดเจน จึงเป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นว่าการกระทำหรือการละเลย

การกระทำอย่างไร เพียงใด หรือต้องมีองค์ประกอบอย่างไรจึงจะเข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำให้การทำความเห็นต่อเรื่องร้องเรียนในลักษณะทำงานของเดียวกันอาจคลาดเคลื่อนได้ง่าย

๙.๒ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียน

(๑) กรณีปัญหาและอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่สำหรับดำเนินการเรื่องร้องเรียนมิได้เพียงพอต่อจำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนmany คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตรวจเรื่อง รวมถึงการทำความเห็นภายนอกข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาดำเนินการที่มิอย่างจำกัด ข้อกฎหมาย (ประมวลสิทธิ) ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ข้อจำกัดในการลงพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องร้องเรียนต้องรับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ ไปพร้อมกัน ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานเท่าที่ควร เป็นต้น

(๒) กรณีปัญหาและอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกที่สำคัญ คือ ผู้ร้องหรือผู้แจ้งยังขาดความรู้และความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำให้เรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่ที่ส่งมา�ังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขาดความถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจนในสาระสำคัญ รวมถึงมีการส่งเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจมา�ังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ดำเนินการเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดอุปสรรคและเป็นการสร้างภาระในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนของเจ้าหน้าที่ พอกสมควร และหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังขาดความเข้าใจในหลักการของสิทธิมนุษยชนจึงทำให้มิได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

นอกจากนี้ ยังมีแรงกดดันหรือการข่มขู่ในลักษณะต่าง ๆ จากผู้ร้อง ผู้แจ้ง บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน

๓) กรณีปัญหาและอุปสรรคจากเรื่องร้องเรียน

๓.๑) การร้องเรียนหรือแจ้งโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการส่งเรื่องมา�ังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีทั้งที่ใช้ภาษาอังกฤษแบบทางการ กึ่งทางการ และใช้เครื่องมือการแปลภาษาของ Google ในการแปลจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ยากต่อการแปลความหรือตีความรวมถึงข้อจำกัดในการติดต่อสื่อสารเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่มีกลไกที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนในลักษณะดังกล่าว จึงอาจส่งผลโดยตรงต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคคลต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓.๒) ความซับซ้อนของเรื่องร้องเรียนทั้งในมิติความต้องการ ความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น

๑๐. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของการรับเรื่องร้องเรียน กระบวนการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน การประสานกับผู้ร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในมิติเนื้อหาสาระของหลักสิทธิมนุษยชนที่ทันต่องานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเด็นสิทธิที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างซึ่งเป็นที่คาดหวังต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่สำคัญต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย

๑๐.๒ ควรกำหนดกลไกภายในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้อิสระในการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ดังนี้

(๑) ปรับปรุงแก้ไขระบบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการทำความเห็นเรื่องร้องเรียนให้มีความเหมาะสมสมมากยิ่งขึ้น กระบวนการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน บทบาทหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกรณีเร่งด่วน บทนิยามอื่น ๆ ที่จำเป็น เป็นต้น

(๒) วิเคราะห์ภาระงานในทุกมิติของกลุ่มงานกลั่นกรองรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และกำหนดอัตรากำลังพร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความเพียงพอต่อภาระงาน โดยเฉพาะบุคลากรด้านภาษาอังกฤษสำหรับสนับสนุนงานเรื่องร้องเรียนและการให้คำปรึกษาเบื้องต้นต่อชาวต่างชาติ รวมถึงการพัฒนาระบบงานให้คำปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชน

(๓) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบและทำความเห็นเรื่องร้องเรียนเพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

๑๐.๓ ควรประชาสัมพันธ์บทบาท หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้สังคมได้รับรู้อย่างต่อเนื่องเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในมิติที่หลากหลายและเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อระบบงานรับเรื่องร้องเรียน เช่น การสรุปย่อความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีต่อเรื่องร้องเรียน แนวทางการยื่นเรื่องร้องเรียน เป็นต้น

๑๐.๔ ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ร่วมถึงหน่วยงานที่มีความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างทันท่วงที

เด้าโครงผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ

ขอรับรองว่าข้อมูลเกี่ยวกับผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

ผู้เสนอผลงาน

(นายอาทิตย์ รัมพนาธรรม)

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

ผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการ

(นายสุเรนทร์ พชุกษา)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานกลั่นกรองรับเรื่องร้องเรียน

และประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ลงชื่อ

ผู้บังคับบัญชาระดับสำนัก

(นายชนินทร์ เกตุปราษญ์)

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔